

Stichting Jong & Geliefd

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Stappenplan Meldcode

- Stap 1:** Signalen in kaart brengen (zie hoofdstuk 5)
Onthulling (disclosure) van een kind? → gelijk doorgeven aan Contactpersoon Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (Contactpersoon HGK) die vervolgens contact opneemt met Veilig Thuis (zie hoofdstuk 5)
- Stap 2:** Overleg met Contactpersoon HGK en/of raadpleeg Veilig Thuis
- Stap 3:** Gesprek met deelnemer (en eventueel een (verantwoordelijk) familielid van de deelnemer) door Contactpersoon HGK

Stap 4 en 5 (beslissingen over vervolgstappen nemen) worden door professional (in contact met Contactpersoon HGK) verder opgepakt!

Inhoud Meldcode:

H1.	Wat is huiselijk geweld en kindermishandeling?	3
H2.	Vormen van geweld	3
H3.	Uitgangspunten bij het hanteren van het afwegingskader	4
H4.	Toelichting over de afwegingen	5
H5.	Signaleren	5
H6.	Contacten	6
H7.	Bronnen	7
	Bijlage I: Taken Contactpersoon HGK	8

H1. Wat is huiselijk geweld en kindermishandeling?

Huiselijk geweld is geweld dat zich afspeelt binnen de huiselijke sfeer. De term huiselijk geweld verwijst naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Er is meestal sprake van een machtsverschil. Het slachtoffer is afhankelijk van de dader. Het gaat bij huiselijk geweld om lichamelijke, seksuele en psychische vormen van geweld.

Vormen van huiselijk geweld zijn*:

- ◆ Kindermishandeling
- ◆ Ouderenmishandeling
- ◆ Partnergeweld en ex-partnergeweld

* Deze lijst is niet compleet en bevat alleen maar de vormen van huiselijk geweld die voor vrijwilligers van Jong & Geliefd relevant zijn.

H2. Vormen van geweld

Seksueel geweld is geweld dat, of dreiging die, gebruikt wordt om iemand te dwingen tot (ondergaan van/kijken naar) seksuele handelingen.

Toelichting: de term seksueel geweld wordt gebruikt als paraplubegrip voor alle vormen van seksueel getinte, ongewenste handelingen, zoals aanranding, verkrachting, incest, seksueel misbruik, seksuele intimidatie en gedwongen prostitutie. Seksueel geweld gaat vaak gepaard met bedreigingen en geestelijke mishandeling.

Huiselijk geweld is langdurig psychisch, seksueel of lichamelijk geweld in de huiselijke kring tegen voornamelijk vrouwen en kinderen door iemand uit de huiselijke kring van de slachtoffers.

Toelichting: huiselijk geweld is geweld dat in de privésfeer plaatsvindt, gepleegd door partners, ouders, kinderen, andere familieleden of huisvrienden.

Kindermishandeling is elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard.

Toelichting: onder kindermishandeling valt seksuele mishandeling, fysiek geweld, psychische mishandeling, fysieke verwaarlozing, psychische verwaarlozing en getuige zijn van agressie tussen de ouders of gezinsleden (huiselijk geweld).

Vrouwenbesnijdenis is het deels of compleet verwijderen van het vrouwelijke geslachtsdeel alsmede elke verwonding aan het vrouwelijk geslachtsdeel om culturele, religieuze of andere niet-therapeutische redenen.

Toelichting: dit wordt ook genitale verminking genoemd als verzamelnaam voor medisch niet-noodzakelijke ingrepen die in bepaalde culturen uitgevoerd worden aan de uitwendige en soms inwendige vrouwelijke geslachtsorganen.

Antihomogeweld is psychisch, fysiek of seksueel geweld tegen een man of vrouw vanwege zijn of haar seksuele geaardheid.

H3. Uitgangspunten bij het hanteren van het afwegingskader

- ◆ De vrijwilliger werkt zorgvuldig en baseert de te maken afwegingen op feitelijke, zo concreet mogelijke en relevante informatie over de deelnemer. Deze informatie heeft hij/zij zoveel mogelijk zelf verzameld (uit de eerste hand), eventueel vult hij/zij deze aan met informatie uit andere bronnen (observaties van anderen).
- ◆ De vrijwilliger gaat ook op zoek naar informatie of een andere interpretatie van de beschikbare informatie die, naast het vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld, andere verklaringen voor de ontstane situatie kunnen bieden.
- ◆ De vrijwilliger realiseert zich dat hij/zij mogelijk niet als eerste en waarschijnlijk ook niet als laatste betrokken is bij de betreffende deelnemer. Dit betekent dat hij/zij kennisneemt van en zich rekenschap geeft van dat wat aan het eigen handelen voorafging, en zijn/haar vermoedens meldt aan de Contactpersoon HGK.
- ◆ De vrijwilliger handelt vanuit de opgebouwde relatie met de deelnemer. Vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling vragen van de vrijwilliger opletten en betrokkenheid bij de deelnemer. De signalen en zorgen dienen zo concreet, feitelijk en expliciet mogelijk benoemd te worden.
- ◆ De afweging om wel of niet bij Veilig Thuis te melden wordt soms ervaren als een dilemma. Ter bescherming van de vrijwilliger bestaat er een Contactpersoon HGK, die meer ervaring en kennis op dit gebied heeft en contacten naar professionele organisaties heeft. In de tweede stap van de meldcode moet de vrijwilliger contact zoeken met de Contactpersoon HGK.
- ◆ De Vrijwilliger komt de afspraken met de Contactpersoon HGK na en handelt niet zonder overleg.

- ◆ Stap 4 en 5 worden door professionals opgepakt. Hiervoor neemt de Contactpersoon HGK contact op met de betreffende professionele organisaties uit zijn/haar netwerk en raadpleegt eventueel Veilig Thuis.
- ◆ De Contactpersoon HGK betreft (eventueel in samenwerking met de Vrijwilliger) de betreffende deelnemer/het kind in het proces van het voornemen van een melding en blijft hierover in continu contact met het kind en de professionals.

H4. Toelichting over de afwegingen

Deze meldcode is samengesteld om vrijwilligers van Stichting Jong & Geliefd die in contact komen met kinderen die mogelijk huiselijk geweld ervaren een kader te geven waarin hij/zij in samenwerking met de Contactpersoon HGK kan beslissen of hij/zij zijn/haar vermoedens doorgeeft aan professionals of niet. Terwijl het model met de stappen van de meldcode en de daarin opgenomen afwegingsvragen een zekere volgordelijkheid impliceert, lopen deze stappen en de te maken afwegingen in de praktijk vaak door elkaar heen.

Informatie verzamelen (Stap 1-3)

Om überhaupt informatie over het vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling te kunnen verzamelen, is het van belang om te kunnen signaleren (hoofdstuk 5). Maar ook als signalen herkend worden, kan het voor een vrijwilliger vaak een dilemma zijn als er niet genoeg informatie is. Ter bescherming van de vrijwilliger is het belangrijk om bij vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld gezamenlijk te overleggen met de Contactpersoon HGK en samen advies bij Veilig Thuis te vragen.

H5. Signaleren

Om signalen bij deelnemers op te pikken die op kindermishandeling en/of huiselijk geweld wijzen is het handig om te weten welke signalen erop kunnen wijzen. Er bestaan al een heleboel goede overzichten waar hieronder naar verwezen wordt:

- ◆ <https://signalenkaart.nl> (Kadera: 088 422 24 95 <https://www.kadera.nl>)
Deze digitale signalenkaart van kadera helpt je heel makkelijk en eenvoudig om signalen op te sommen en te ordenen.

- ◆ <https://slachtofferwijzer.nl>
De Slachtofferwijzer geeft aanvullende informatie over verschillende vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld, zowel voor slachtoffers als ook voor naaste.
- ◆ **Het Nederlandse Jeugdinstituut** heeft 'Signalen van Kindermishandeling' samengesteld voor de leeftijdsgroepen:
0-4 jaar: <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/signalenkm0tot4.pdf>
4-12 jaar: <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/signalenkm4tot12.pdf>
12-18 jaar: <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/signalenkm12tot18.pdf>

Als een Vrijwilliger twijfelt, is het altijd goed om alsnog contact op te nemen met de Contactpersoon HGK om vermoedens te bespreken!

Wat doen bij een disclosure?

Als een kind naar een vrijwilliger toegaat en de thuissituatie onthult (disclosure) is het belangrijk om niet negatief te reageren, maar te luisteren en in gesprek met het kind te blijven om te voorkomen dat het zich weer terugtrekt en er niet meer over wil praten. Wees eerlijk tegenover het kind, dat je de informatie doorgeeft aan de Contactpersoon HGK en deze vervolgens contact moet opnemen met Veilig Thuis ter veiligheid van de deelnemer zelf. Het kind zou anders kunnen schrikken van alle dingen die opeens in werking werden gezet.

Waarom is dit zo belangrijk?

Elk kind heeft het recht om veilig op te groeien, een eigen mening te uiten over de thuissituatie en het recht op gespecialiseerde zorg voor herstel na kindermishandeling. Dit betekent voor een Vrijwilliger van Jong & Geliefd dat het belangrijk is om te blijven signaleren en vermoedens met de Contactpersoon HGK te bespreken.

H6. Contacten

Contactpersoon Huiselijk Geweld en Kindermishandeling:

Tabea Koloska

T: ...

E: voorzitter@jong-geliefd.nl

Veilig Thuis

T: 0800-2000

<https://veiligthuis.nl>

Centrum Seksueel Geweld

T: 0800-0188

<https://centrumseksueelgeweld.nl>

H7. Bronnen

De inhoud van deze meldcode is tot stand gekomen uit verschillende bestaande meldcodes en bronnen over huiselijk geweld en kindermishandeling:

- ◆ Geurts, E., Hokwerda, Y., Bouma, H., Winder, L. & Hoefnagels, C. (2018). Handreiking participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Den Haag: Ministerie van VWS.
- ◆ Vd Steege, M., Meijer, Y., Scharloo, A., Ootes, A., Berkvens, E., v Bavel, J., Wijsbroek, S., Janssen, J. & d Jong, M. (2018). Meldcode Afwegingskader. Utrecht.
- ◆ <https://www.kinderrechten.nl>
- ◆ https://www.augeomagazine.nl/nl/magazine/11566/814195/marielle_dekker_gehoord_worden_is_noodzaak.html
- ◆ https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/?utm_source=vooreenveiligthuis.nl&utm_medium=redirect&utm_campaign=redirect
- ◆ <https://www.augeo.nl/nl-nl/themas/meldcode/>
- ◆ <https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/kindermishandeling/ga-in-gesprek/praat-met-het-kind>
- ◆ Protocol omgaan met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor vrijwilligersorganisaties: <https://archieff2.archiefweb.eu/archives/archiefweb/20200308082857/http://www.rotterdam.nl/werken-leren/meldcode/Protocol-omgaan-met-de-meldcode-vrijwilligersorg.pdf>
- ◆ <https://veiligthuis-ken.nl/volwassenen/wat-is-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/>
- ◆ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/wat-huiselijk-geweld-is>

Bijlage I: Taken Contactpersoon Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

De Contactpersoon HGK:

- ◆ Draagt zorg dat de meldcode van Jong & Geliefd onderdeel wordt van het beleid van Jong & Geliefd
- ◆ Stelt actiepunten op voor Jong & Geliefd
- ◆ Zorgt voor draagvlak van deze actiepunten bij het bestuur en de vrijwilligers van Jong & Geliefd
- ◆ Draagt zorg voor de uitvoering van de actiepunten
- ◆ Signaleert knelpunten en aandachtsgebieden en bespreekt deze zo nodig met het bestuur
- ◆ Stimuleert de vrijwilligers in het volgen van de stappen van de Meldcode voor vrijwilligersorganisaties
- ◆ Vestigt aandacht van vrijwilligers op preventie en (vroeg)signalering
- ◆ Signaleert behoefte en deskundigheidsbevordering, scholing en intervisie en het (laten) organiseren hiervan
- ◆ Is de praktische vraagbaak voor vrijwilligers bij het volgen van de stappen van de Meldcode voor Jong & Geliefd
- ◆ Communiqueert naar vrijwilligers bij wie ze terecht kunnen met hun zorgen en herhaalt deze informatie regelmatig, bijvoorbeeld tijdens een voorbereidingsweekend
- ◆ Werkt intensief samen met andere organisaties en vooral professionele organisaties voor doorverwijzing
- ◆ Blijft op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen
- ◆ Neemt deel aan netwerkbijeenkomsten voor contactpersonen met andere organisaties